

POSUDEK OPONENTKY DIPLOMOVÉ PRÁCE

Aktuální otázky uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů ve srovnávací praxi

Karolína Mládková

Datum odevzdání práce: 9.11.2022

I. Aktuálnost tématu a náročnost tématu

Téma, které si diplomantka zvolila jako téma své diplomové práce, se týká oblasti mezinárodního rozhodčího řízení. V mezinárodním obchodním styku se rozhodčí řízení již tradičně řadí k preferovaným způsobům řešení sporů, a to právě i díky skutečnosti, že rozhodčí nálezy lze uznat a vykonat v zahraničí dle pravidel zakotvených v Newyorské úmluvě o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů (Newyorská úmluva). Diplomantka se zabývá dílčí otázkou, a to analýzou zejména české právní úpravy výkonu cizích rozhodčích nálezů. Oceňuji úzké zaměření, které si diplomantka zvolila, což vždy otevírá možnost hlubší analýzy. Zvolené téma je s ohledem na recentní novelizaci relevantní právní úpravy v České republice aktuální.

II. Kritéria hodnocení práce

Dle diplomantky je cílem diplomové práce nejprve popsat právní úpravu uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů v českém právním prostředí, vymezit základní pojmy a instituty a představit hlavní národní i mezinárodní prameny právní úpravy uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů, včetně rozboru závěrů judikatury českých soudů ve vztahu k výkonu cizích rozhodčích nálezů v ČR. Práce v rozsahu 65 stran textu je členěna do 4 dále členěných kapitol, úvodu a závěru. Kapitulu první věnuje diplomantka úvodu do problematiky mezinárodního rozhodčího řízení, vymezuje základní pojmy a uvádí základní přehled pramenů právní úpravy. V kapitole druhé se autorka již soustředí na popis a analýzu úpravy uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů z perspektivy ČR a související judikatury českých soudů. Věnuje se podrobně rozboru (ne)možnosti výkonu cizích rozhodčích nálezů v exekučním řízení a zamýšlí se, zda rozdílné podmínky výkonu cizích rozhodčích nálezů v režimu soudního výkonu a exekučního řízení jsou v souladu s pravidly Newyorské úmluvy (zejména čl. III). Kapitola třetí je věnována novelizaci zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém (ZMPS) a zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) (EŘ). Velmi zajímavá je kapitola čtvrtá, ve které autorka představuje úpravu uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů v Německu a do diplomové práce vnáší komparativní rozměr srovnáním české a německé úpravy výkonu cizích rozhodčích nálezů. Předložená práce je logicky vystavěna, jednotlivé kapitoly na sebe obsahově navazují.

Diplomantka používá metodu deskriptivní, analytickou i komparativní, nebojí se v práci předeštit své názory. Při zpracování tématu vycházela z četných českých i zahraničních (převážně německých) zdrojů, poznámkový aparát považuji za dostatečných a odpovídající typu kvalifikační práce.

Co se formální stránky týče, mám k práci drobné výhrady k přímým citacím (např. str. 3, str. 33, str. 46), které by měly být používány spíše výjimečně; dále, uvádí-li autorka v textu jméno autora publikace, jehož názor nepřímou cituje, není vhodné uvádět iniciály křestního jména. Odkazy na jednotlivá ustanovení relevantních předpisů by bylo s ohledem na přehlednost a čtivost textu vhodné dát do pozn. pod čarou místo do závorky v textu (např. str. 41).

III. Případná další vyjádření k práci

Na str. 3 diplomantka uvádí, že druhým charakteristickým rysem rozhodčího řízení je předložení sporu nevládnímu rozhodovacímu orgánu. Z tohoto by se a contrario mohlo dovozovat, že autorka se domnívá, že soudy jsou vládní rozhodovací orgány.

Na str. 4 autorka uvádí, že úpravu rozhodčího řízení, pokud jde o vztah k zahraničí, nalezneme v části sedmé ZMPS, bylo by vhodné již i zde zmínit i Newyorskou úmluvu a Evropskou úmluvu o mezinárodní obchodní arbitráži, neboť oběma instrumenty je ČR vázána.

Na str. 5-6 autorka hovoří o obligatorním rozhodčím řízení s odkazem na mezinárodní smlouvu nebo vnitrostátní právní předpis. Zajímá mě příklad takové smlouvy nebo vnitrostátní právní úpravy, to by mohla diplomantka doplnit při obhajobě.

Na str. 6 diplomantka vymezuje tuzemské rozhodčí řízení a jako příklad relevantních prvků, které se vztahují k ČR, uvádí platnost rozhodčí smlouvy, pravidla řízení nebo formu rozhodčího nálezu. Toto by mohla rovněž vysvětlit.

Na str. 7 autorka zmiňuje právo rozhodné pro projednání sporu s tím, že v případě, že strany neprovedou volbu rozhodného práva, je rozhodné právo určeno rozhodci na základě ustanovení ZMPS. Nehraje zde však roli případně rovněž Evropská úmluva o mezinárodní obchodní arbitráži?

Na str. 11-12 autorka píše o rozlišování uznání na straně jedné a výkonu na straně druhé s tím, že uznání a následný výkon znamená uplatnění všech dostupných právních sankcí. Toto by mohla vysvětlit.

Na str. 17 diplomantka uvádí, že hard law hledí na mezinárodní rozhodčí řízení zvenčí, soft law se dívá na rozhodčí řízení zevnitř. Toto konstatování mi není zcela srozumitelné.

Na str. 21 diplomantka u odpíracích důvodů v Newyorské úmluvě uvádí, že druhou skupinu lze zkoumat z úřední povinnosti, jestliže příslušný exekuční orgán země zjistí, že..... Je tedy dána diskrece soudu či nikoliv?

Na str. 44 diplomantka v souvislosti s novelizací české právní úpravy uvádí, že nejvýrazněji se změny mají dotknout působnosti Newyorské úmluvy. Jakým způsobem může vnitrostátní úprava mít dopad na působnost mezinárodní smlouvy?

Na str. 52 diplomantka uvádí, že se u tuzemských rozhodčích nálezů se nevyžaduje uznání – to ale z podstaty věci ani není možné.

Dále na str. 52 uvádí, že dle názoru uvedeného v mém článku, který cituje, zůstává uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů vydaných v režimu Newyorské úmluvy Popelkou českého právního řádu, což dovozuje z názvu mého článku Cinderella Treatment.... Takto však název myšlen nebyl, měla jsem tím, na mysli, že s cizími rozhodčími nálezy je u nás zacházeno hůře než s tuzemskými.

Na str. 62 diplomantka hovoří o právu být slyšet, má zřejmě spíše na mysli právo být slyšen.

IV. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Na str. 14 diplomantka uvádí možný střet úpravy uznání a výkonu cizího rozhodčího nálezu ve dvoustranné smlouvě o právní pomoci a v mnohostranné mezinárodní úmluvě. Uvádí, že strany mohou zvolit úpravu Newyorské úmluvy či dvoustranné smlouvy o právní pomoci. Toto by bylo vhodné vysvětlit. Vzájemnému vztahu dvoustranných smluv o právní pomoci a Newyorské úmluvě se věnoval v jednom ze svých rozhodnutí rovněž Nejvyšší soud.

Na str. 62 diplomantka zmiňuje praxi německých soudů ohledně aplikace odpíracích důvodů uznání a výkonu dle Newyorské úmluvy. K rozhodčímu nálezu a jeho účinkům uvádí, že německé soudy sice nevyžadují double exequatur, existuje však řada kontroverzních rozhodnutí, ve kterých se německé soudy od tohoto pravidla odchýlily. Toto by mohla diplomantka vysvětlit a uvést příklady těchto rozhodnutí. Obdobně by diplomantka mohla uvést konkrétní příklady některých soudních rozhodnutí, ve kterých je pojem veřejného pořádku vykládán velmi restriktivně. Uvádí, že německé soudy vykonaly i takové cizí rozhodčí nálezy, které by jinak, např. ve vztahu k jejich odůvodnění, byly považovány za odporující vnitrostátnímu veřejnému pořádku, aniž by uvedla konkrétní příklad, což by bylo vhodné v rámci obhajoby doplnit.

V. Doporučení práce k obhajoby

Diplomantka v předložené práci prokázala schopnost orientace ve zvolené problematice, práci doporučuji k ústní obhajobě.

VI. Navržený klasifikační stupeň

Navrhuji předběžně klasifikační stupeň výborně až velmi dobře, konečný výsledek bude záviset na průběhu obhajoby práce.

V Praze dne 31. 12. 2022

doc. JUDr. Mgr. Magdalena Pfeiffer, Ph.D.